

teljhatására és nemcsak magára a szoborműre alkalmazza. A cikk a művészi elvet és a művész egyes munkáit beszéli meg, bemutatván egyszersmind több alkotást képen is.

TEXTILMŰVÉSZELET. A textilművészet legmagasabb fokú ágáról, a falikárpitokról, jobban mondva a XIX. század eleje óta a »Manufacture des Gobelins«-ben készült nagy falikárpitokról szól Jules Guiffrey-nek, a Manufacture des Gobelins igazgatójának, két cikke az Art et Décoration augusztusi és szeptemberi számaiban. Nem dicséri vagy kritizálja az intézet működését, hanem csakis képét adja az egésznek. Úgy véli, hogy a szükséges reformok kritika nélkül is be fognak következni. Jellemzi az egyes időszakok működését a század elejétől kezdve napjainkig, a nagy Gobelineket, amelyek részben már elpusztultak, fölemlíti az újabb művészneveket: Mazerolle, Ehrmann, Jos. Blanc, Jean-Paul Laurens, Édouard Toudouze, amelyekhez a tapasztalatok érdekes sorozata fűződik, s kiemeli különösen Toudouze-nak jeles működését. Elismert dolognak mondja, hogy a Manufacture már régen mutatott fel oly sikerű munkákat mint övele s a melyek a régi idők alkotásaival is versenyezhettek volna. Szép illusztrációkat is nyújt a cikk s ezzel némileg igazolja a mondottakat.

MUZEÁLIS ÜGYEK.

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉS ISKOLA könyvtárába az 1906/7. évben 531-en váltottak állandóan látogatásra jogosító jegyet. Foglalkozási ágak szerint a következőképp oszlanak meg a látogatók: az iparművészeti szakkal egyetemesen foglalkozó látogatók közül volt: műszaki rajzoló (13), mérnök (6), tanár (10), tanító (4), író és hírlapíró (13).

Iparművészeti tanulmányokkal szakszerűen foglalkozó növendékek és hallgatók: iparművészeti iskolai növendék (117), más ipariskolai tanuló (91), műgyetemi hallgató (32), bölcsészethallgató (16), festőnövendék (8), mintarajziskolai és rajztanárképző isk. növendék (9), szak- és műhelyrajz és mechanikai és órási ipari isk. növendék (8).

Építészet és belső díszítéssel foglalkozó látogatók: építés (12), kárpitos (1), kárpitossegéd (2).

Szobrászattal foglalkozók: szobrászművész (12), szobrászsegéd (3), szobrásztanonc (3).

Festészettel és dekoratív festészettel foglalkozók: festőművész (15), díszítőfestő (4), kőrajzoló (1), szobafestő (3), szobafestősegéd (3), címfestősegéd (1), címfestőtanonc (2).

Grafikus és sokszorosító művészettel foglalkozók: nyomdász (1), nyomdászsegéd (3), nyomdásztanonc (3), litográfus (2).

Textil-iparral foglalkozók: szabó (2), szabósegéd (1).

Butoriparral foglalkozók: asztalos (2), asztalossegéd (7).

Nemes és más fémekkel foglalkozó iparművészek: ötvössegéd (1), vésnöksegéd (3), lakatossegéd (5), lakatos-tanonc (1).

Foglalkozásra nézve nem iparművészeti szakú látogatók: színész (2), színésznövendék (2), gépész (1), elektrotechnikus (3), orvos (1), ügyvéd (4), ügyvédjelölt (3), hivatalnok (23), gyáros (2), műszerész-tanonc (3), művezető (4), mozdonyvezető (1), rézöntősegéd (1), molnársegéd (1).

Egyetemi hallgatók és egyéb fő- és középiskolai tanulók: joghallgató (17), orvostanhallgató (5), gyógyszerész-tanhallgató (1), felső kereskedelmi isk. tanuló (10), rabbiképző intézeti tanuló (1), gimnáziumi tanuló (13), reáliskolai tanuló (10), polgári isk. tanuló (1).

A könyvtárnak az 1906/907. évben összesen 8606 látogatója volt.

A JELENTÉKENYEBB német gyűjtemények egyikéről, a Schleswig-Holsteinben fekvő Flensburgi múzeumról hoz terjedelmes és szép illusztrációkkal ékes cikket a Kunst und Handwerk folyóirat f. é. 11-ik száma, melyben Berlepsch-Valendas ismerteti a gyűjteményt. Főjellemvonása e gyűjteménynek a művészi lokális tradíció s 30 éves fejlődése alatt mindig ez szolgált zsinórmértékül. A tízenöt, teljesen berendezett szoba — interieur — az észak-német világnak ipari művészetét állítja elének, lehet mondani kerek képekben; tehát nemcsak a népies parasztművészet emlékeit, hanem a fejlettebb igényű művészet hatása alatt keletkezett is, a XVI. századtól a XIX. századig. A bútorok, bútorrészek, mennyezetek, fal-burkolások, textiltárgyak, házi eszközök, kályhák, keramikai és fémtárgyak, díszítő fal- és mennyezeti képek, kandallók, faragványok, amelyek mindmegannyi tanúi egy külön, sajátos jellegű iskolának és izlés fejlődésének, összességükben gyönyörű képekben vannak csoportosítva a múzeumban. — A drezdai új iparművészeti múzeum ez év novemberében nyílik meg a nagyközönség számára. Jelenleg nagyban folyik az átköltözködés a régiből az új épületbe, amely minden tekintetben megfelelőbb lesz a gyűjtemények számára. Érdekes része lesz a múzeumnak az új épület földszintjén elhelyezendő stíluszobák sorozata, amelyeknek berendezéséhez a királyi család is tekintélyes számban adott a birtokában lévő lakosztályokból tárgyakat. Lesznek külön helyiségek a textilmunkák, a bőr-, a vasművesség és bronz számára is; a legfelsőbb emeleten pedig egyes bútoradarabok és az igen gazdag porcellángyűjtemény kap helyet. — A hamburgi néprajzi múzeum Hátsó-Indiából származó gazdag régiséggyűjteménnyel bővül, amely a bíрмаi Pagen romjaiból került napfényre; megszerzésére a hamburgi állam 72.000 koronát adott. — Washingtonban Amerikai nemzeti képtárt létesítenek, amely nagy stílusban van tervezve. — A müncheni ismeretes Schack-galleriát legközelebb máshová helyezik; ami a képek egy részére nézve ugyan előnyös lesz, de a vonzó gyűjtemény historikumát szinte megszünteti; Schack-galleria nem lesz többé. — Az Innsbruckban építendő tiroli népművészeti

és iparmúzeum építésterveire pályázatot írtak ki. — A new-yorki Metropolitan-múzeumot nagy iparművészeti iskolává alakítják át, amelynek vezetését Sir C. P. Clark-ra bízák és amelynek működése — állítólag — a német ilyen intézetekéhez hasonló lenne.

KÜLFÖLD.

Külföldi híreink talán legérdekesebbje az, hogy Amerikában egy külön művészeti múzeum létesítésének eszméje van napirenden; ennek főfeladata az általános mellett a hazai művészet istápolása és ennek elérésére megszerzi az eszközöket. — Ugyancsak Amerikából jön a hír, hogy a kisebb amerikai városoknak a művészet iránti szeretete emelkedőben van és ott a művásárlás is megindult. A »The Nation« úgy fejezi ki magát, hogy a művészeti érdekek növekedése a kisebb amerikai községekben, különösen a 150.000-nyinél kevesebb lakosságúakban, bátorító jele a nemzet haladásának az anyagiakon kívül egyéb téren is. Manchesterben (New-Hampshire) pl. jelenleg egy H. A. Currier nevű hölgy egy millió dollárnyi hagyatéka alapján iparművészeti múzeumot alapítanak. Worcester (Massachusetts) alapítvány által a máris szép múzeumát elsőrangúvá tette. Providence, Hartford, Rochester, Toledo, Pittsfield kiállításokat rendező önálló és állandó intézményekkel rendelkeznek. Nyilvános emlékszoborművek dolgában is haladásról hallunk: már nem közönséges tucatemléket és kútféléket állítanak, hanem elsőrangú művészekről származó alkotásokat, stb. — Rodin a Whistler-emlék készítésével van elfoglalva. Az emlék, amely kisebbszerű, Whistlernek londoni lakóházával szemben lesz felállítva. — Lípceben tudvalevőleg egy központi indóház és pályaudvar épül; most dőlt el a nagy főépületre kiírt pályázat. A közelebb érdeklődők az eredmény ismertetését megtalálják a Kunstgewerbeblatt 11-ik számában, több pályamunka képmásának kíséretében. Itt csak annyit említünk meg, hogy, amint igen természetes, a teret az új architektúra uralja. Valamennyi beküldött (76) pályamunka a formafantázia tekintélyes mértékéről tanuskodik. — Behrens Péter, a düsseldorfi iparművészeti iskola igazgatója, állásától megvált, Berlinbe költözködik és ott az általános villamossági társaság művészeti tanácsadója lesz. — A londoni nemzeti képtár Van Dyck-nek egyik Cataneo-arcképét 284.000 koronáért szerezte meg; most tehát van a képtárnak a mesternek génuai idejéből való képe is, amivel eddig nem bírt. — A drezdai ismeretes és ósdi Augustus-híd, a városnak egyik jellemző alkotása, előhaladott kora miatt lerombolásának néz elé. Helyébe persze új épül, amely, amennyiben biztonság és hasznosság megengedik, a régít szem előtt tartja, de a tetemesen nagyobb feszításválsága miatt festői szempontból tekintve a régi mögött marad. — Több tekintetben érdekes kimuta-

tást állított össze a müncheni grafikai gyűjtemények vezetősége a tanulmányi terem látogatóinak a gyűjteményből kivett és ott használt műveiből. Így Klíngert 802-szer, Dürert 783-szor, Rembrandtot 320-szor, Fr. Goya-t 261-szer, Tel. Ropsot 189-szer, Beardsleyt 185-ször, Böcklnt 140-szer, Michelangelo-t 132-szer, Stuck-ot 116-szor, Menzelt 105-ször, sokszor, de már nem 100-szor Holbeint, Raffael, Rubenst, Schwindet, Thoma-t, Velasquez-t és másokat. Tessék ebből következtetéseket vonni. — Seidlitz nemrég javaslatot nyújtott be egy a müncheni bajor nemzeti múzeum mintájára berendezendő és a művészeti kultúra képét a XVI. század óta mutató múzeum alapítására. A neve »Fürsten-Museum« lenne. — Elsass-Lothringiában a művészet szintén nem mostoha gyermek. Lépések történtek, hogy a budgetben a művészeti tételek összefoglaló kimutatása eszközöltessék s hogy minden állami építkezésnél egy szakértő tanács hallgattassék meg. Elsass-Lothringia művészeti iparának újabb fejlődését kívánatos közli a Kunstgewerbeblatt f. é. 11-ik számában G. Ritteng, 1870 óta ott jóformán minden megváltozott, politikai viszonyok, iskolázás, művészeti viszonyok, ipar és élet; mindez magával hozza a művészeti iparnak különösen az újabb hullámok hatása alatt végbement változását. Strassburg a központ és az elzászi iparművészeti piac központossítása érdekében sokat fáradozik. De »sok még a tenni való a népnek művészeti nevelése tekintetében«. — A »Dürerbund« figyelemreméltó pályázatot írt ki. Művészeti levélbélyegeket kíván, s 4200 koronát áldoz jutalomdíjakra, amelyeket azonban a művészjuro saját belátása szerint ítél oda. Nincs is semmi hivatalos színeze a pályázatnak; csakis művészeti vállalkozás az egész. — A Svájcban fekvő Heimberg és Thun régi és népies keramikájukról ismeretes helységek. Most Zürichben ennek a keramikának emelésére a zürichi iparművészeti iskolában Praetere, az ottani igazgató vezetésével fazekasok számára mesterkurzust rendeznek. — Bécsben június 4-én leplezték le az Erzsébet-szobrot a Volksgartenben. A művészek H. Bitterlich és építészeti társa, Fr. Ohmann voltak, akik hosszas kísérletek után sikerült alkotást létesítettek. — A berlini »Secessio« helyiségeiben most régiségek, valamint régi és újabb műtárgyak gyűjteménye látható; a gyűjtemény a szecesszióval csak annyiban függ össze, hogy helyiségeit foglalta el, egyébként vele semmi vonatkozásban sincsen. — Nem közönséges eszme szerint rendeztek lakáskiállítást Berlinben. A szónak szoros értelmében »lakás«-kiállítás, mert nemcsak bútorok ezek számára készített kiállítási helyiségekben, interieurökben vannak kiállítva, hanem, ami éppen eredeti a gondolatban, üresen maradt városi lakásokban; a kiállítás tehát a reális élet szükségleteinek megfelelő és nem csak mutatványos jellegű. A kiállítást egy bútorgyár tulajdonosai rendezték és vele általános elismerést arattak. — Külföldi híradásaink közül — sajnos — sohasem maradhat ki a szomorú rész. Ismét halálhírről hallunk: meghalt Hermann Ende 79 éves korában. Vele a berlini művészet egyik első képviselője dőlt ki a munkás művészvilág soráiból, akinek Berlin építészeti fejlődésében vezető szerepe jutott és mint ilyen nemcsak hogy a művészeti iparra is befolyást gyakorolt,